

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI**

O'quv-uslubiy boshqarma

tomonidan ro'yxatga olingan

№

2014 yil 22-avgust

Institut Kengashining

№1-sonli qarori bilan

TASDIQLANGAN

(2014 yil 22 avgust)

PENSIYA JAMG'ARMASI FAOLIYATI

ISHCHI O'QUV DASTURI

Oliy ta'limning

Bilim sohasi:	200000	– Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230000	– Iqtisod
Ta'lim yo'nalishi:	5231300	– Pensiya ishi

Toshkent-2014

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv va ishchi o'quv reja hamda o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:

Sh. Hamdamov – Toshkent moliya instituti “G’aznachilik ishi” kafedrasida
katta o’qituvchisi

B.Nurmuhamedova - Toshkent moliya instituti “G’aznachilik ishi”
kafedrasida o’qituvchisi

Taqrizchilar:

A. Norqulov - Toshkent moliya instituti “Moliya” kafedrasida dotsenti,
i.f.n.(ichki).

D.Pulatov- O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi G'aznachiligi
Moliyaviy majburiyatlarni ro'yxatga olish va to'lovlarni amalga oshirish
bo'limi boshlig'i, dotsent, i.f.n. (tashqi).

Fanning ishchi o'quv dasturi kafedraning 2014 yil 10 iyundagi 20-sonli yig'ilishi muhokamasidan o'tkazilgan va fakultet Kengashida ko'rib chiqish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

A. Botirov

Fanning ishchi o'quv dasturi Byudjet hisobi va davlat jamg'armalari fakulteti Kengashida muhokamadan o'tkazilgan va tavsiya etilgan (2013 yil 12 iyundagi 11-sonli qarori).

Fakultet dekani

SH. Allayarov

**Kelishildi:
O'quv ishlari bo'yicha
Prorektor**

A.Karimov

KIRISH

1.1. Fanning maqsadi va vazifalari

O'zbekiston Respublikasi taraqqiyotining bugungi bosqichida iqtisodiyotni barqaror va mutanosib rivojlantirish, jahon bozorlarida mustahkam o'rin egallash, shular asosida izchil iqtisodiy o'sishni ta'minlash, xalqimizning hayot darajasi va farovonligini yanada oshirish, faol ijtimoiy siyosatni olib borish orqali ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash borasidagi vazifalarni to'liq va samarali amalga oshirish vazifalarini bajarishda davlat maqsadli jamg'armalarining hamda ularning muhim tarkibiy qismi bo'lgan Pensiya jamg'armasi amal qilish mexanizmlarini puxta o'rganish har qachongidan ham dolzarbdir.

Ushbu dastur Pensiya jamg'armasining mohiyati, davlat pensiya siyosatini amalga oshirishdagi ahamiyati, fuqarolarning pensiya ta'minoti tamoyillarini, Pensiya jamg'armasi daromadlari va xarajatlari tizimining amal qilish mexanizmlari, Pensiya jamg'armasi faoliyati nazoratini tashkil qilish masalalarini qamrab oladi.

“Pensiya jamg'armasi faoliyati” fanining *asosiy maqsadi* – talabalarga pensiya tizimi va pensiya jamg'armalari haqida nazariy bilimlar berish, ularda mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy dasturlarda ko'zda tutilgan tadbirlarni amalga oshirishning bugungi sharoitida davlat pensiya siyosatining asosiy yo'nalishlari va ularni hayotga tadbiq etish yo'llari bo'yicha asosiy ko'nikmalar hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifalari – Pensiya jamg'armasining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va ahamiyatini o'rganish; Pensiya jamg'armasi tizimi amal qilish asoslarini o'rganish; Pensiya jamg'armasini boshqarishning tashkiliy asoslarini o'rganish; Pensiya jamg'armasi daromadlari tizimini va uning manbalarini o'rganish; Pensiya jamg'armasi xarajatlari tizimi va tarkibini o'rganish; Pensiya jamg'armasida moliyaviy nazoratni amalga oshirish va tashkil etish asoslarini o'rganish; Pensiya jamg'armasi mablag'larini tartibga solish usullari va vositalarini o'rganish; iqtisodiy rivojlanishning har bir bosqichida davlat ijtimoiy siyosatining asosiy yo'nalishlarini hamda ularning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish va h.k.

Har bir mavzu yakunida ta'lim texnologiyalari keltirilgan va ularni qo'llash yuzasidan aniq tavsiyalar mazkur fandan ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy majmua(O'UM)da bayon etilgan.

1.2. Fanni o'zlashtirgan talabaning malakaviy darajasi:

“Pensiya jamg'armasi faoliyati” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

- Pensiya jamg'armasining mohiyati, zarurligi, belgilari va funktsiyalari;
- davlat pensiya siyosatining mazmuni, vazifalari, rivojlanish bosqichlari;
- Pensiya jamg'armasi tizimini boshqarish va tartibga solish asoslari;
- xorijiy mamlakatlar pensiya tizimlari va pensiya tizimi qurilishi;
- Pensiya jamg'armasi daromadlari va xarajatlari tarkibi va tuzilishi;
- Pensiya jamg'armasi daromadlarining shakllanish manbalari va ishlatish yo'nalishlari;
- Pensiya jamg'armasi bilan davlat budjeti o'rtasidagi budjetlararo

munosabatlarning shakllari haqida tasavvurga ega bo‘ladi.

1.3. Fanning o‘quv rejasidagi fanlar bilan bog‘liqligi

Mazkur fanni o‘rganish uchun bakalavr-iqtisodchi davlat ta‘lim standartlarida ko‘zda tutilgan iqtisodiy fanlar bilan bevosita aloqada bo‘ladi.

1.4. Fanni o‘qitishda qo‘llaniladigan yangi pedagogik texnologiyalar va ularning mazmun-mohiyati

“Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanining *ma’ruza mashg‘ulotlarida* ma’lumotlarni ko‘rgazmali taqdim etish usullari va vositalari:

insert jadvali:

- mustaqil o‘qish, ma’ruza tinglash jarayonida olinadigan ma’lumotlarni yaxlit bir tizimga keltirishga imkoniyat yaratadi;
- oldindan olingan ma’lumotni yangisi bilan o‘zaro bog‘lash qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi.

Klaster (Klaster - tutam, bog‘lash):

Ma’lumot xaritasini tuzish va vositasi-barcha fikr konstitutsiyasini fokuslash va aniqlash uchun asosiy omil atrofida g‘oyalarni yig‘ish.

Toifali jadval:

Toifa - mavjud holat va munosabatlarni aks ettiradigan belgi (umumiy).

- ajratilgan belgilarga ko‘ra olingan ma’lumotlarni birlashtirishni ta‘minlaydi;
- tizimli mushohada qilish, ma’lumotlarni tarkiblashtirish va tizimlashtirish ko‘nikmasini rivojlantiradi.

Kontseptual jadval:

O‘rganilayotgan xodisa tushuncha, qarash, mavzu va shu kabilarni ikki va undan ortiq jihat bo‘yicha taqqoslash imkonini beradi. Tizimli mushohada qilish, ma’lumotlarni tarkiblashtirish va tizimlashtirish ko‘nikmasini rivojlantiradi.

BBB jadvali:

Bilaman, Bilishni xoxlayman, Bildim

- matn (mavzu, bo‘lim) bo‘yicha tadqiqot ishlari olib borish imkonini beradi;
- tizimli mulohaza kilish, tarkibga ajratish ko‘nikmalarini beradi.

T-jadval:

Bitva kontseptsiya (ma’lumot)ning jihati o‘zaro solishtirish (ha/yuk, ha/qarshi). Tanqidiy mushohada rivojlantiradi.

BLOT-tahlil jadvali:

Tashkilot resurslari holatini tahlil qilish va baholash vositasi. Bu kabi tahlilni tashkilot bo‘yicha umumiy tarzda yoki alohida muammo yoki loyixa bo‘yicha ham amalga oshirish mumkin. Tizimli mushohada kilish, taqqoslash, solishtirish, taxlil va sintezni amalga oshirish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Loyihalash metodi:

Kelajakda amalga oshiriladigan ishlarni rejalashtirish bo‘lib, loyiha, ma’lum bir hisob-kitob, chizma va boshqalarga asoslangan holda tavsiflash, bayon qilish shaklida mujassamlashgan g‘oya, fikr.

“Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanining amaliy mashg‘ulotlarida muammoni jamoali tarzda xal etishning usullari va vositalari:

Aqliy hujum:

Bu uslubda qo‘yilgan savol, maummo, masalani butun guruh bilan birgalikda muhokama kilinadi. U talabalarni o‘quv jarayonida mashg‘ulotlar faol qatnashishlarini topish va bayon qilish chog‘ida boshqalarni ham fikrini jalb qilish, o‘z fikrlarini aytishga yo‘naltiruvchi metoddir.

Bahs:

O‘z fikrini ifoda etishni xoxlovchilar orasida biron bir munozarali masalani muhokama kilish, xaqiqatni aniqlash va to‘g‘ri qarorni qabul qilish.

Muzokaralar:

Eshitish aniq tashkil etilgan ikki tomon fikrlari almashinuvi.

Pinbord texnikasi:

Muammoni xal etish buyicha g‘oyalarni tizimlashtirish va guruhlashtirish va yagona nuqtai nazarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Delfi texnikasi:

Muammoni xal etishning jamoali baholash va tanlash imkonini beradi.

6-6 *texnikasi:*

Qo‘yilgan muammoni xal etish buyicha jamoa tomonidan ifodalangan variantlardan eng yaxshisi baholanadi va tanlanadi, keyin quyidagi xarakatlar algoritmgga muvofiq ma’lum belgilar bo‘yicha guruhlanadi.

Keys stadi.:

Talabalarni qaror qabul qilishga o‘rgatishda muammoli vaziyat hosil kilib, uni echishni o‘rganish metodi.

Shuningdek “Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanining amaliyot mashgulotlarida kompyuter dasturlaridan (Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint), slaydlardan, multimedia ta’lim vositalaridan, INTERNET sahifalari va tizimlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Talabalarga ushbu fanni o‘zlashtirishda mavjud o‘quv adabiyotlaridan, elektron darslik, teslar majmuasi va boshqa manbalardan foydalanish tavsiya etiladi.

I. “Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanidan o‘tiladigan mavzular va ular bo‘yicha mashg‘ulot turlariga 5231300 – “Pensiya ishi” yo‘nalishi uchun ajratilgan soatlar hajmining taqsimoti:

	Fandan o‘tiladigan mavzular	jami soatlar	shu jumladan		
			ma‘ruza	amaliy	mustaqil ta‘lim
1.	“Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanining predmeti, maqsad va vazifalari	7	2	2	3
2.	Pensiya jamg‘armasining zarurligi va ahamiyati	7	2	2	3
3.	Pensiya jamg‘armasi faoliyatining huquqiy asoslari	13	4	4	5
4.	Pensiya siyosati va pensiya faoliyati mexanizmi	13	4	4	5
5.	Pensiya jamg‘armasini boshqarish	7	2	2	3
6.	Pensiya jamg‘armasi daromadlari tizimi	13	4	4	5
7.	Pensiya jamg‘armasi mablag‘laridan foydalanish	13	4	4	5
8.	Pensiya jamg‘armasi g‘azna ijrosini tashkil qilish	13	4	4	5
9.	Pensiya jamg‘armasi nazorati	13	4	4	5
10.	Pensiya jamg‘armalarining moliya bozorida ishtiroki	7	2	2	3
11.	Nodavlat pensiya jamg‘armalari	7	2	2	3
12.	Pensiya jamg‘armasi taraqqiyoti istiqbollari	7	2	2	3
	Jami	120	36	36	48

2. O'QUV MATERIALLARI MAZMUNI

2.1. MA'RUZA MASHG'ULOTLARI

2.1.1. "Pensiya jamg'armasi faoliyati" fanining predmeti, maqsad va vazifalari (2 soat)

"Pensiya jamg'armasi" fanining iqtisodiy fanlar va ixtisoslik fanlar tizimidagi o'rni va ahamiyati. Fanning predmeti, asosiy mazmuni, tarkibiy tuzilishi, vazifalari. Fanning boshqa iqtisodiy fanlar bilan bog'liqligi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A1, A2, A4, A7, Q10, Q14]

2.1.2. Pensiya jamg'armasining zarurligi va ahamiyati (2 soat)

Pensiya jamg'armasining tuzilishi. Pensiya jamg'armasining pensiya ta'minotini mablag' bilan ta'minlashdagi o'rni va ahamiyati. Pensiya jamg'armasi orqali yalpi ichki mahsulot va milliy daromadning taqsimlanishi va qayta taqsimlanishi. Pensiya jamg'armasining jamlanma byudjet va davlat maqsadli jamg'armalari tarkibida tutgan o'rni. Pensiya jamg'armasining byudjet tizimining boshqa bo'g'inlari bilan o'zaro munosabatlari. Pensiya jamg'armasi – boshqaruv organi sifatida.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A3, A5, A6, A7, Q9, Q14]

2.1.3. Pensiya jamg'armasi faoliyatining huquqiy asoslari (4 soat)

Pensiya jamg'armasi faoliyatining huquqiy asoslari. Pensiya faoliyati huquqi. Pensiyalarni tayinlash va to'lash munosabatlarini tartibga soluvchi huquqiy hujjatlar. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – pensiya ta'minotining huquqiy asosi sifatida. "Davlat pensiya ta'minoti to'g'risida"gi Qonunning qabul qilinishi, uning mazmuni, tarkibi, ijtimoiy ta'minot munosabatlarini tartibga solishdagi ahamiyati. Pensiya qonunchiligidagi so'nggi o'zgarishlar va rivojlanish istiqbollari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A2, A6, A7, Q8, Q11, Q14]

2.1.4. Pensiya siyosati va pensiya faoliyati mexanizmi (4 soat)

Pensiya jamg'armasi - davlat ijtimoiy siyosatini amalga oshirish quroli sifatida. Pensiya siyosatining mazmuni, pensiya siyosati taktikasi va strategiyasi. Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasi pensiya siyosatining rivojlanish bosqichlari, maqsad va vazifalari. Mamlakatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda Pensiya jamg'armasidan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Davlatning Pensiya jamg'armasi mablag'larini boshqarish va tartibga solishdagi siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval*.
[A1, A3, A4, A6, Q12, Q14]

2.1.5. Pensiya jamg'armasini boshqarish (2 soat)

Pensiya jamg'armasini boshqarish to'g'risida tushuncha. Boshqarish sub'ektlari, ularning guruhlanishi, asosiy vazifalari. Pensiya jamg'armasining markaziy va mahalliy boshqaruv organlari, ularning Pensiya jamg'armasi tizimini boshqarish organlarining vakolatlari, huquq va majburiyatlari. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining Pensiya jamg'armasini boshqarishdagi ishtiroki. Moliya vazirligining Pensiya jamg'armasi tizimini boshqarishdagi vakolatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali*.
[A1, A3, A4, A7, Q9, Q13, Q14]

2.1.6. Pensiya jamg'armasi daromadlari tizimi (4 soat)

Pensiya jamg'armasi daromadlarining mazmuni va manbalari. Pensiya jamg'armasi daromadlari tarkibi, tuzilishi va dinamikasi. Pensiya jamg'armasi daromadlarining tushumini ta'minlashda soliq idoralarining ahamiyati. Pensiya jamg'armasi daromadlarining shakllanishida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar va aholining ishtiroki. Pensiya jamg'armasi daromadlari barqarorligini ta'minlash. Pensiya jamg'armasining daromad bazalarini mustahkamlashning bugungi kundagi muammolari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali*.
[A2, A3, A4, A7, Q10, Q14]

2.1.7. Pensiya jamg'armasi mablag'laridan foydalanish (4 soat)

Pensiya jamg'armasi xarajatlarining mazmuni, tarkibi va tuzilishi. Pensiya jamg'armasi xarajatlarining jamg'arma funktsiyalari bilan bog'liqligi. Pensiya jamg'armasidan amalga oshiriladigan pensiyalar, nafaqalar va boshqa to'lovlar. Pensiya jamg'armasi daromadlari va xarajatlari mutanosibligini ta'minlash. Pensiya jamg'armasi mablag'larining balanslilik muammosi. Jamg'arma mablag'larini tartibga solish va boshqarish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T-jadval*.
[A2, A4, A5, A7, Q8, Q11, Q14]

2.1.8. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosini tashkil qilish (4 soat)

Pensiya jamg'armasining g'azna ijrosini tashkil qilish. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosining huquqiy asoslari. Pensiya jamg'armasining daromadlari g'azna ijrosini tashkil qilish. Pensiya jamg'armasining xarajatlari g'azna ijrosini tashkil qilish. G'aznachilik sharoitida Pensiya jamg'armasi mablag'larining ularni oluvchilarga etkazilishi. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosi mexanizmining o'ziga xos xususiyatlari.

Qoʻllaniladigan taʼlim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T –jadval.*
[A2, A4, A5, A7, Q10, Q11, Q14]

2.1.9. Pensiya jamgʻarmasi nazorati (4 soat)

Pensiya jamgʻarmasi faoliyatini nazorat qilishning mazmuni, vazifalari va ahamiyati. Nazoratning turlari, shakllari va usullari. Pensiya jamgʻarmasi nazoratida dastlabki nazorat, uni amalga oshirishning vazifalari. Joriy nazoratning mazmuni, mexanizmi. Soʻnggi nazorat shakllari, uni amalga oshiruvchi organlar, ularning vazifalari, huquq va majburiyatlari.

Qoʻllaniladigan taʼlim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T –jadval.*
[A2, A4, A5, A7, Q8, Q13, Q14]

2.1.10. Pensiya jamgʻarmalarining moliya bozoridagi ishtiroki (2soat)

Pensiya jamgʻarmalari – moliya bozorlarining ishtirokchisi sifatida. Pensiya jamgʻarmalarining moliya bozorida ishtirok etishidan maqsad va vazifalari. Pensiya jamgʻarmasi aktivlarini boshqarish. Moliya bozorida Pensiya jamgʻarmasi mablagʻlarini koʻpaytirishda foydalanish yoʻllari.

Qoʻllaniladigan taʼlim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*
[A1, A4, A5, A7, Q9, Q12, Q14]

2.1.11. Nodavlat pensiya jamgʻarmalari (2 soat)

Mamlakat moliya tizimida nodavlat pensiya jamgʻarmalarining oʻrni. Nodavlat pensiya jamgʻarmalarining zarurligi, pensiya taʼminotini yaxshilashdagi ahamiyati. Nodavlat pensiya jamgʻarmalarining maqsad va vazifalari. Nodavlat pensiya jamgʻarmalarining moliya bozoridagi ishtiroki. Nodavlat pensiya jamgʻarmalari faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish va nazorat qilish. Nodavlat pensiya jamgʻarmalarini soliqqa tortish mexanizmi.

Qoʻllaniladigan taʼlim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*
[A1, A3, A5, A7, Q9, Q13, Q14]

2.1.12. Pensiya jamgʻarmasi taraqqiyoti istiqbollari (2 soat)

Pensiya jamgʻarmasi faoliyatining huquqiy asoslarini mustahkamlash. Pensiya jamgʻarmasi daromadlari tushumi barqarorligini taʼminlash. Pensiya jamgʻarmasi xarajatlaridan oqilona foydalanish. Pensiya jamgʻarmasi byudjetining balanslilikini taʼminlash. Davlat moliyasini boshqarish tizimini isloh qilish talablari doirasida Pensiya jamgʻarmasi faoliyatini takomillashtirish.

Qoʻllaniladigan taʼlim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*
[A1, A4, A5, A9, Q10, Q11, Q14]

2.2. AMALIY MASHGULOTLARNI TASHKIL ETISH BO'YICHA KO'RSATMALAR

2.2.1. “Pensiya jamg‘armasi faoliyati” fanining predmeti, maqsad va vazifalari (2 soat)

“Pensiya jamg‘armasi” fanining iqtisodiy fanlar va ixtisoslik fanlar tizimidagi o‘rni va ahamiyati. Fanning predmeti, asosiy mazmuni, tarkibiy tuzilishi, vazifalari. Fanning boshqa iqtisodiy fanlar bilan bog‘liqligi

Qo‘llaniladigan ta‘lim texnologiyalari: *insert jadvali, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A1, A2, A4, A7, Q10, Q14]

2.2.2. Pensiya jamg‘armasining zarurligi va ahamiyati (2 soat)

Pensiya jamg‘armasining tuzilishi. Pensiya jamg‘armasining pensiya ta‘minotini mablag‘ bilan ta‘minlashdagi o‘rni va ahamiyati. Pensiya jamg‘armasi orqali yalpi ichki mahsulot va milliy daromadning taqsimlanishi va qayta taqsimlanishi. Pensiya jamg‘armasining jamlanma byudjet va davlat maqsadli jamg‘armalari tarkibida tutgan o‘rni. Pensiya jamg‘armasining byudjet tizimining boshqa bo‘g‘inlari bilan o‘zaro munosabatlari. Pensiya jamg‘armasi – boshqaruv organi sifatida.

Qo‘llaniladigan ta‘lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A3, A5, A6, A7, Q9, Q14]

2.2.3. Pensiya jamg‘armasi faoliyatining huquqiy asoslari (4 soat)

Pensiya jamg‘armasi faoliyatining huquqiy asoslari. Pensiya faoliyati huquqi. Pensiyalarni tayinlash va to‘lash munosabatlarini tartibga soluvchi huquqiy hujjatlar. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – pensiya ta‘minotining huquqiy asosi sifatida. “Davlat pensiya ta‘minoti to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinishi, uning mazmuni, tarkibi, ijtimoiy ta‘minot munosabatlarini tartibga solishdagi ahamiyati. Pensiya qonunchiligidagi so‘nggi o‘zgarishlar va rivojlanish istiqbollari.

Qo‘llaniladigan ta‘lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A2, A6, A7, Q8, Q11, Q14]

2.2.4. Pensiya siyosati va pensiya faoliyati mexanizmi (4 soat)

Pensiya jamg‘armasi - davlat ijtimoiy siyosatini amalga oshirish quroli sifatida. Pensiya siyosatining mazmuni, pensiya siyosati taktikasi va strategiyasi. Mustaqillik yillarida O‘zbekiston Respublikasi pensiya siyosatining rivojlanish bosqichlari, maqsad va vazifalari. Mamlakatda ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashda Pensiya jamg‘armasidan foydalanishning asosiy yo‘nalishlari. Davlatning Pensiya jamg‘armasi mablag‘larini boshqarish va tartibga solishdagi siyosatining o‘ziga xos xususiyatlari.

Qo‘llaniladigan ta‘lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A1, A3, A4, A6, Q12, Q14]

2.2.5. Pensiya jamg'armasini boshqarish (2 soat)

Pensiya jamg'armasini boshqarish to'g'risida tushuncha. Boshqarish sub'ektlari, ularning guruhlanishi, asosiy vazifalari. Pensiya jamg'armasining markaziy va mahalliy boshqaruv organlari, ularning Pensiya jamg'armasi tizimini boshqarish organlarining vakolatlari, huquq va majburiyatlari. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining Pensiya jamg'armasini boshqarishdagi ishtiroki. Moliya vazirligining Pensiya jamg'armasi tizimini boshqarishdagi vakolatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*

[A1, A3, A4, A7, Q9, Q13, Q14]

2.2.6. Pensiya jamg'armasi daromadlari tizimi (4 soat)

Pensiya jamg'armasi daromadlarining mazmuni va manbalari. Pensiya jamg'armasi daromadlari tarkibi, tuzilishi va dinamikasi. Pensiya jamg'armasi daromadlarining tushumini ta'minlashda soliq idoralarining ahamiyati. Pensiya jamg'armasi daromadlarining shakllanishida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar va aholining ishtiroki. Pensiya jamg'armasi daromadlari barqarorligini ta'minlash. Pensiya jamg'armasining daromad bazalarini mustahkamlashning bugungi kundagi muammolari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*

[A2, A3, A4, A7, Q10, Q14]

2.2.7. Pensiya jamg'armasi mablag'laridan foydalanish (4 soat)

Pensiya jamg'armasi xarajatlarining mazmuni, tarkibi va tuzilishi. Pensiya jamg'armasi xarajatlarining jamg'arma funksiyalari bilan bog'liqligi. Pensiya jamg'armasidan amalga oshiriladigan pensiyalar, nafaqalar va boshqa to'lovlar. Pensiya jamg'armasi daromadlari va xarajatlari mutanosibligini ta'minlash. Pensiya jamg'armasi mablag'larining balansliliigi muammosi. Jamg'arma mablag'larini tartibga solish va boshqarish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T-jadval.*

[A2, A4, A5, A7, Q8, Q11, Q14]

2.2.8. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosini tashkil qilish (4 soat)

Pensiya jamg'armasining g'azna ijrosini tashkil qilish. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosining huquqiy asoslari. Pensiya jamg'armasining daromadlari g'azna ijrosini tashkil qilish. Pensiya jamg'armasining xarajatlari g'azna ijrosini tashkil qilish. G'aznachilik sharoitida Pensiya jamg'armasi mablag'larining ularni oluvchilarga etkazilishi. Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosi mexanizmining o'ziga xos xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T-jadval.*

[A2, A4, A5, A7, Q10, Q11, Q14]

2.2.9. Pensiya jamg'armasi nazorati (4 soat)

Pensiya jamg'armasi faoliyatini nazorat qilishning mazmuni, vazifalari va ahamiyati. Nazoratning turlari, shakllari va usullari. Pensiya jamg'armasi nazoratida dastlabki nazorat, uni amalga oshirishning vazifalari. Joriy nazoratning mazmuni, mexanizmi. So'nggi nazorat shakllari, uni amalga oshiruvchi organlar, ularning vazifalari, huquq va majburiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, klaster, T –jadval.*

[A2, A4, A5, A7, Q8, Q13, Q14]

2.2.10. Pensiya jamg'armalarining moliya bozorida ishtiroki (2soat)

Pensiya jamg'armalari – moliya bozorlarining ishtirokchisi sifatida. Pensiya jamg'armalarining moliya bozorida ishtirok etishidan maqsad va vazifalari. Pensiya jamg'armasi aktivlarini boshqarish. Moliya bozorida Pensiya jamg'armasi mablag'larini ko'paytirishda foydalanish yo'llari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*

[A1, A4, A5, A7, Q9, Q12, Q14]

2.2.11. Nodavlat pensiya jamg'armalari (2 soat)

Mamlakat moliya tizimida nodavlat pensiya jamg'armalarining o'ri. Nodavlat pensiya jamg'armalarining zarurligi, pensiya ta'minotini yaxshilashdagi ahamiyati. Nodavlat pensiya jamg'armalarining maqsad va vazifalari. Nodavlat pensiya jamg'armalarining moliya bozorida ishtiroki. Nodavlat pensiya jamg'armalari faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish va nazorat qilish. Nodavlat pensiya jamg'armalarini soliqqa tortish mexanizmi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*

[A1, A3, A5, A7, Q9, Q13, Q14]

2.2.12. Pensiya jamg'armasi taraqqiyoti istiqbollari (2 soat)

Pensiya jamg'armasi faoliyatining huquqiy asoslarini mustahkamlash. Pensiya jamg'armasi daromadlari tushumi barqarorligini ta'minlash. Pensiya jamg'armasi xarajatlaridan oqilona foydalanish. Pensiya jamg'armasi byudjetining balansligini ta'minlash. Davlat moliyasini boshqarish tizimini isloh qilish talablari doirasida Pensiya jamg'armasi faoliyatini takomillashtirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BBB jadvali.*

[A1, A4, A5, A9, Q10, Q11, Q14]

3. MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISHNING SHAKLI VA MAZMUNI

Mustaqil ta'lim talabalar uchun o'quv mashg'uloti hisoblanadi va rejali xususiyatga ega. Mustaqil ta'limning mavzulari talabalar uchun mustaqil o'rganishlari shart bo'lgan ma'ruzalar va amaliy mashg'ulotlardan tashkil topgan. U talabalarning nazariy bilimlarini mustahkamlash va kengaytirishga, o'tilgan mavzularni kengroq va chuqurroq o'rganishga hamda dunyoqarashini yana ham kengaytirishga yordam beradi. Shuningdek, mustaqil ta'limga mo'ljallangan topshiriqlar ma'ruzalar mavzulari, amaliy mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rishga qaratilgan. Bundan tashqari, talabalar ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirishlari natijasida loyiha yoki ilmiy maqolalar tayyorlashlari hamda ilmiy-amaliy konferentsiyalarda ilmiy ma'ruzalar qilishlari mumkin. Taqdimot, ma'ruzalar mavzulari fan bo'yicha kafedra tomonidan tayyorlangan O'quv-uslubiy majmua tarkibiga kiritiladi hamda kafedra tomonidan belgilab berilgan hajmda bajariladi. Quyida keltirilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarning bajarilishi barcha talabalar uchun majburiydir.

“Pensiya jamgarmasi faoliyati” fani bo'yicha mustaqil ta'limining mazmuni

Fani bo'yicha mazmuni	Mustaqil ta'limga oid bo'lim va mazulari	Mustaqil ta'limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddatlari
“Pensiya jamg'armasi faoliyati” fanining predmeti, maqsad va vazifalari	Pensiya jamg'armasi faoliyati taraqqiyoti va ularni shakllanish tarixi	“Pensiya jamg'armasi faoliyati” fanining boshqa iqtisodiy fanlar bilan aloqadorligini ko'rsatuvchi chizma tayyorlash va xulosa yozish	Mavzu yakunida
Pensiya jamg'armasining zarurligi va ahamiyati	Pensiya jamg'armasi faoliyatining mohiyati to'g'risida mahalliy va xorij olimlarining qarashlari	Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar asosida turli davr iqtisodchi olimlarning pensiya jamgarmasi faoliyatining mohiyati va funktsiyalariga qarashlari bo'yicha axborot tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida
Pensiya jamg'armasi faoliyatining huquqiy asoslari	Pensiya jamg'armasi faoliyatini tashkil etishning qonuniy-huquqiy asoslari	Pensiya jamg'armasining yaqin va o'rta istiqbolidagi pensiya ta'minoti siyosatining asosiy yo'nalishlari to'g'risida loyiha tayyorlash va himoya qilish	Amaliy mashg'ulot davomida
Pensiya siyosati va	Pensiya faoliyatiga oid	Xorijiy davlatlarda	Amaliy

pensiya faoliyati mexanizmi	davlat siyosati	pensiya ta'minoti tizimlari va O'zbekiston Respublikasida pensiya ta'minoti tizimi bo'yicha taqdimot tayyorlash	mashg'ulot davomida
Pensiya jamg'armasini boshqarish	Pensiya ta'minoti tizimini amalga oshiruvchi moliya organlari	Pensiya ta'minotini amalga oshiruvchi organlarning funktsional faoliyatini tavsiflovchi chizmalarni tayyorlash	Oraliq nazoratda
Pensiya jamg'armasi daromadlari tizimi	Pensiya jamg'armasi daromadlari dinamikasi	Viloyat (shahar, tuman) pensiya ta'minoti ijrosining hisobot ma'lumotlari bo'yicha pensiya jamg'armasi daromadlari ijrosini taxlil qilish asosida tahliliy ish bajarish	Oraliq nazoratda
Pensiya jamg'armasi mablag'laridan foydalanish	Pensiya jamg'armasining xarajatlari dinamikasi	Pensiya jamg'armasi ijrosining hisobot ma'lumotlari bo'yicha pensiya jamg'armasi xarajatlari ijrosini taxlil qilish asosida tahliliy ish bajarish	Oraliq nazoratda
Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosini tashkil qilish	Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosi mexanizmi	Pensiya jamg'armasi g'azna ijrosiga oid diagrammalar va chizmalar tayyorlash	Mavzu yakunida
Pensiya jamg'armasi nazorati	Pensiya jamg'armasi budjetlarini rejalashtirish, ularni ijro etishda moliyaviy nazoratni amalga oshiruvchi organlar vazifalari	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	Mavzu yakunida
Pensiya jamg'armalarining moliya bozoridagi ishtiroki	Pensiya jamg'armasining moliya bozoridagi ishtiroki	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	Mavzu yakunida
Nodavlat pensiya jamg'armalari	Horijiy mamlakatlardanodavlat pensiya jamg'armalari	Nodavlat pensiya jamg'armalari faoliyatini tavsiflovchi chizmalar tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida
Pensiya jamg'armasi taraqqiyoti istiqbollari	Pensiya ta'minoti tizimidagi islohotlar	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	Mavzu yakunida

4. REYTING BAHOLASH TIZIMI

4.1. Reyting nazorati jadvali

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																	Attestatsiya	Ballar	Saratlash ballari	
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39				40
JN	0-5			0-6			0-6			0-6			0-6			0-6				0-35	39
ON	0-17						0-18											0-35			
Σ (JN+ON)	0-70																		0-70		
YaN																		0-30	0-30	0	
Jami	0-70																	0-30	0-100	55	

**Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin.*

4.2. JN bo'yicha baholash mezonlari

JNda amaliy mashg'ulotlar o'zlashtirilishi bo'yicha yuqoridagi jadvalda keltirilgan semestr haftalari kesimida har bir mashg'ulotda talabaning o'zlashtirishiga mos ravishda mezon asosida 0-2 (yoki har hafta bo'yicha 0-6) ballgacha jami 0-35 ballgacha jamlanishi belgilangan.

4.3. ON bo'yicha baholash mezonlari

ON ma'ruza mashg'ulotlari materiallari asosida bir semestr davomi 2 marta o'tkaziladi. ON bo'yicha talaba jami 0-35 (har birida 0-17 /0-18) ballgacha jamlashi mumkin.

Fanning o'qitilgan mavzulari bo'yicha o'zlashtirish nazorati turli shakllarda o'tkazilishi mumkin. Mazkur fandan ON test sinovi shaklida o'tkazilganda testlar soni va ularga mos ravishdagi mezon 0-17 /0-18 ball kesimida kafedra tomonidan alohida belgilanadi.

4.4. Σ (JN+ON) bo'yicha baholash mezonlari

Σ (JN+ON) 0-70 gacha bo'lgan reyting ballari quyidagi mezonlarga muvofiq umumlashtirilishi belgilangan:

Baholash mezonlari	Reyting ballari		Σ (JN+ON)
	JN	ON	
“Pensiya jamg'armasi faoliyati” fani mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha har tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarda “Pensiya jamg'armasi faoliyati” faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira	30-35	30-35	60-70

oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .			
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg'ulotlarda "Pensiya jamg'armasi faoliyati" faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	25-29	25-29	50-69
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarli bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda "Pensiya jamg'armasi faoliyati" faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .	20(19)- 24	20-24	39-49
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha qoniqarsiz bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda "Pensiya jamg'armasi faoliyati" faoliyati bilan bog'liq masalalar yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-19	0-19	0-38

4.5. YaN ni baholash mezonlari

YaN "Yozma ish" yoki "Test sinovi" shaklida (0-30) ballgacha belgilan mezon asosida yoki majmual shaklda Yozma ish + test sinovi shaklida (6/24) ballik tizim asosida o'tkaziladi.

5. DASTURNING INFORMATSION-KOMMUNIKATSION VA USLUBIY TA'MINOTI

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy usullari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan.

Pensiya jamg'armasining nazariy asoslari bo'limiga tegishli ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsion va elektron-didaktik texnologiyalardan;

Pensiya jamg'armasi daromadlari va xarajatlari tizimi bo'limiga tegishli mavzularni o'zlashtirishda aqliy hujum, kichik guruhlarda ishlash, situatsion vazifalarni bajarish kabi pedagogik texnologiyalardan;

Pensiya jamg'armasi jarayonini tashkil etish bo'limidagi mavzularni o'zlashtirishda kichik guruhlar musobaqalari, guruhli fikrlash, talabalar prezentatsion ishlarining taqdimoti muhokamasi kabi texnologiyalarni qo'llash nazarda tutiladi.

Shu bilan birga, talabalar virtual huquqiy-me'yoriy hujjatlar kutubxonasi tizimi orqali byudjet-moliyaviy qonunchilik yangiliklaridan xabardor bo'lishlari va o'qish jarayonida ulardan foydalanishlari mumkin.

Fanni o'qitishda multemedia jihozlaridan foydalanib, mavzular bo'yicha ishlab chiqilgan Rower Point dasturidagi jadvallardan, kompyuter, audio va video jihozlaridan foydalaniladi. Shuningdek, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar

davomida pensiya ishi munosabatlarning nazariy va amaliy jihatlarini tavsiflovchi tarqatma materiallar, slaydlar hamda ko'rgazmali qurollardan foydalaniladi.

Darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar:

1. Qosimova G.A., Karimova Z.X. Byudjetdan tashqari fondlar. O'quv qo'llanma. –T.: “IQTISOD-MOLIYA”. 2009. - 202 b.
2. Srojiddinova Z.X. O'zbekiston Respublikasi budjet tizimi. T.:Infocom. 2010.
3. Tuxtarova. M. Pensionnie obespecheniya grajdan. Spravochnik dlya naseleniya «NORMA» 2010g.
4. Xaitov A.A., Ziyadullaev M. O'zbekistonda pensiya ta'minoti va xorij tajribasi. –T.: “Adolat”. 2009. - 172 b.
5. Srojiddinova Z.X. O'zbekiston Respublikasi budjet tizimi. T.:Infocom. 2010.
6. Borisenko N. Yu. Pensionnoe obespechenie: Uchebnik / — M.: Izdatelsko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i K°», 2009. — 576 s.
7. Pensionniy fond Rossiyskoy Federatsii: Uchebnik / L. V. Fedorov. — 2-e izd. — M.: Izdatelsko-torgovaya korporatsiya «Dashkov i K°», 2010. — 396 s.

Qo'shimcha adabiyotlar:

8. Vahobov A., Malikov T. Moliya: Umumdavlat moliyasi. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisod-moliya, TMI-2010, 595 b.
9. Malikov T., Vahobov D.R., Moliya: chizmalarda. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisod-moliya, 2010, 660 b.
10. Xaydarov M., Suvonqulov A., Sugirbaev B., Nurmatov B. “Davlat budjeti ijrosining g'aznachilik tizimi”. – T.: “IQTISOD-MOLIYA”.2010 y.
11. Malikov T., Jalilov T., Budjet-soliq siyosati. O'quv qo'llanma. T.: Akademnashr, 2011, 472 b.
12. Qosimova G.A. Ijtimoiy-madaniy sohalarni rivojlantirishda budjet siyosati / G.A. Kosimova. - T.: Toshkent moliya instituti, 2004. – 152 b.
13. Vahobov A.V. Bozor munosabatlari tizimidagi ijtimoiy fondlar. – T.: Sharq, 2003 – 320 b.
14. Internet saytlari:
www.mf.uz
www.gov.uz
www.lex.uz
www.stat.uz
www.pfru.uz
www.uzreport.co
www.undp.uz
www.publicfinance.uz

